

АЯЗ
ГЫЙЛӘЖЕВ

МУЕНСА

АЯЗ ГЫЙЛӘЖЕВ

МУЕНСА

Хикәянең тексты 2015 елда басылган
Аяз Гыйләжевның 3 жылд «Сайланма әсәрләр»
китабыннан алынды. Сканлау, таныту,
тикшереп укып чыгу һәм китап калыбына
күчерү «Армут» берләшмәсе
тарафыннан башкарылды.

Казан

8.02.2018

«Айсыз атны мактама, елсыз хатын мактама» дигәннәр борынғылар. Ат асрап караганым юк, белмим, әмма хатынны елдан соң мактап та адәм көлкесенә каласың икән аны!

Башта ул, минем чибәрем, гажәп акыллы, сабыр, игътибарлы булды. Кайберәүләрнең хәләл җефетләре кебек, «тегене алыык, моны табыык, кибеткә фәлән нәрсә кайткан!» дип, җанымны кыйнамый, бар тапканымга сөөнөп, булган нәрсәне чама белән генә тота. Ни алып кайтам, шуңа балаларча шатлана. Алдагы бәхетле көннәрдә аз-маз мая туплагач, суыткыч алып җибәрербез, түргә телевизор менгерербез, кер юу машинасы да хужалыкта артмый дип, саклык кассасының ишеген шакысам, тагын да ныграк куана.

Саклык кассасындагы нечкә билле кызларга тикле безнең якты хыялларны белә башладылар.

Алдагы матур планнарны уйлый-уйлый, былтыр яз, 8 Март көненә дип, хатыныма арзанлыгына муенса алып кайттым. Арзан булса да, күрер күзгә һич алай димәссең аны, көн яктысында зәңгәрсу булып елкылдап торса, кичкә кергәч,

яшькелт төс белән ялтырый, дәм караңгыда утлы ахак кебек жем-жем итә. һәй куанды хатыным, һәй сөенде кадерлем, һәй рәхмәтләрне укыды хәләлем! Менә бит ул, дим, эчемнән генә, бихисап акча чыгармыйча да, акыллы хатынның нәзберек күңеленә ярап була!

Чөкер-чөкер килеп гомер итәбез, апрель ахырлары керде, май якынлаша, май! Жомга көнне минем сөеклем, ни жаен табыптыр, минем янга — цехка ук килеп кермәсенме! Күзләре ут булып яна.

— Жаным, - диде ул, чак кына тынын алып. - Бәгырем, - диде, кеше ишетмәслек итеп кенә. - Кибеткә шундый затлы күлмәклек кайткан, нәкъ менә синең кадерле бүлгәң - муенса өчен хаслап чыгарганнар дип белерсең.

— Кыйбатмы? - дип сорадым да, хатынымның күзләренә тагын бер карагач, бу сорауның артык икәнлеген аңлап, эчтән тындым.

Күлмәклекне алдык, люкс-ательеда тектердек, кыйбатмы дип сорамагыз: муенса белән шундый килешә! Хатыным елан кабыгы төсле елык-елык килеп тора башлады.

Сүз дә юк, күлмәк шәп, менә дигән, тик кыска жиңле күлмәкне беләзексез кимиләр икән хәзерге заманда! Хатынымның ике йомры беләгенә ике елтыр беләзекне жәй башында — июньдә алдым.

«Инде булды, инде булды, бәхет кошым конды гуй!» дип жырлый-жырлый, казах театрына

«Башмагым»ны карарга билет та алып кайттым.

— Ки яңа күлмәгеңне, чибәрем, - дим, - тагып
жибәр муенсаңны, беләзекләреңне дә онытма!

Хатынымның яшьле күзләрендә яшькелт ут-
лар уйный...

— «Башмагым»ны карарга барырга яңа баш-
магым юк. Күлмәк белән пар, муенсам белән пар,
беләзеккә килешле түфлиләр кирәк!

— Кыйбатмы? - дип сорарга кыймадым, ал-
дык, нишлим.

Шуннан китте, шуннан башланды...

Кашлы алтын йөзек (муенса белән нәкъ пар
гына булды!), кулон (суыткычка дигән акча шу-
ларга кереп китте), күлмәк белән муенсага ярак-
лы көзгә пальто (костюмым ны комиссияга
куеп саттырдым), япон зонтигы, әрмән сәгате,
француз оекбашлары, Чехословакия сумкалары...

Хатыным берәзгә тынычланды, мин яңадан
саклык кассасында мая туплый башладым. Неч-
кә билле кызлар: «Суыткычкамы, телевизорга-
мы?» - дип сорыйлар. «Юк», - дип, ым гына кагам.
Чөнки хатыным муенсага пар килгән чия төсен-
дәге «Жигули» алырга жыена. Шул турыда сөйли
башласа, кичләрен аның күзләре утлы ахак кебек
жем-жем итә!..

1972